

**КРАТЪК КОМЕНТАР НА ПРОМЕНИТЕ В ЗАДС,
ЗДДС И ДОПК, ПРИЛОЖИМИ СЧИТАНО ОТ 01.01.2016
ГОДИНА**

Христо Досев

*Дипломиран експерт-счетоводител, регистриран одитор
Управляващ съдружник в „Досеви – консултации и
одит” ООД – Габрово*

Ключови думи:	Резюме
<p><i>Ново данъчно законодателство</i></p> <p><i>Закон за акцизите и данъчните складове</i></p> <p><i>Закон за данък върху добавената стойност</i></p> <p><i>Данъчно-осигурителен процесуален кодекс</i></p>	<p><i>През месец декември 2015 година бе обнародван дългоочакваният нов Закон за счетоводството. Естествено неговият коментар и разглеждане ще бъдат фокусирани за един известен период от време. В същото време обаче практикуващите счетоводители не трябва да подминават с лека ръка промените в данъчните закони, влизащи в сила от началото на новата 2016 година. В настоящия материал предмет на разглеждане ще бъдат само два от законите, свързани с новото данъчно законодателство, а именно Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) и Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), както и промените в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК).</i></p>

Закон за акцизите и данъчните складове (ЗАДС)

На 27.11.2015 година в ДВ, брой 92 бе обнародван Законът за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове. Като цяло замисълът на промените, въведени в ЗАДС според вносителите на законопроекта в лицето на Министерски съвет, са свързани с усъвършенстване на данъчното законодателство и прецизиране на разпоредбите на закона с цел отстраняване на неясноти и улесняване на практическото прилагане на закона, както и съобразяване със съдебната практика на Съда на Европейския съюз. С новоприетите промени се цели въвеждането на мерки за предотвратяване на възможностите за злоупотреби и отклонение от акцизно облагане чрез неправомерно използване на тежки и маркирани горива не по предназначение, както и за усъвършенстване на контрола, осъществяван от митническите органи, за ефективна превенция и борба с нерегламентираните продажби на тютюневи изделия. Като едни от най-често коментирания промени можем да посочим тези, свързани с изменените условия, на които следва да отговаря специализираният малък обект за дестилиране, както и въведените ограничения във времето, през които имат право да работят подобни обекти.

Още в началото следва да обърнем внимание, че с промените в ЗАДС се разширява и кръгът на данъчно задължените лица по Закона. Посредством новата алинея 2 на чл. 3 от Закона данъчно задължени по смисъла на ЗАДС са и лицата, когато са произвели или са участвали в производството на акцизни

стоки, държат или са участвали в държането на акцизни стоки, разпореждат се или са се разпоредили с акцизни стоки, за които не е бил заплатен акциз или акцизът е бил заплатен частично. За целите на правилното прилагане на закона трябва да отбележим, че посредством промените са изменя и дефиницията на понятието „Специализиран малък обект за дестилиране”, като считано от 01.01.2016 година за такъв ще се смята този, който кумулативно отговаря на следните две условия:

1. Същият е правно и икономически независим от който и да е друг обект за дестилиране и не осъществява дейността си по предоставен лиценз;
2. Същият е с обща вместимост на съдовете до 500 литра включително, в който се произвежда етилов алкохол (ракия) от грозде и плодове – собствено производство на физически лица, за тяхно лично и семейно потребление до 30 литра етилов алкохол (ракия) годишно на семейство.

Освен намалената вместимост от 1 000 литра на 500 литра на съдовете, с които се вари ракията за лични цели, другата новост, с която трябва да се съобразят данъчно задължените лица, е въвеждането на изискването за правна и икономическа независимост от който и да е друг обект за дестилиране, както и забраната за осъществяване на дейността с предоставен лиценз. В този смисъл в § 78, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона се казва, че лицата, които и до момента имат съдове за варене на етилов алкохол (ракия) с обща вместимост до 500 литра включително, могат да продължат да функционират и през 2016 година при условие обаче, че подадат пред компетентното митническо учреждение декларация, с която да декларират своята правна и икономическа независимост от който и да е друг обект за дестилиране и не осъществяват дейността си по предоставен лиценз. По този начин частните казани за варене на ракия ще отговорят и на второто (нововъведено) изискване на понятието „Специализиран малък обект за дестилиране”, което влиза в сила считано от началото на новата година, необходимо за законното им функциониране след влизане в сила на промените в ЗАДС. Следва да отбележим, че законодателят е въвел междинен период от три месеца, в който съответната декларация следва да бъде представена пред компетентното митническо учреждение, с цел привеждане на заварените случаи с изискванията на новото законодателство. Т.е. лицата, варящи ракия в казани с вместимост до 500 литра, ще имат задължението в срок до 31 март 2016 година да декларират изискваната информация. Във всички останали случаи, когато лицата, извършващи дейност като специализиран малък обект за дестилиране с обща вместимост на съдовете до 1 000 литра включително, се задължават да приведат дейността си в съответствие с изискванията на променения ЗАДС в 6-месечен срок от влизането му в сила – т.е. до 30 юни 2016 година.

Непроменено остава изискването със специализирания малък обект за дестилиране да се произвежда ракия (етилов алкохол) от грозде и плодове – собствено производство за тяхно лично и семейно потребление до 30 литра годишно на семейство.

Важно за ценителите на домашната ракия! Производство на алкохолни напитки с код по КН 2208 (ракия) в регистрирани специализирани малки обекти за дестилиране може да се извършва единствено през периода от 1 юли до 31 декември.

Извън горните случаи се разрешава производството на алкохолни напитки с код по КН 2208 (ракии) в регистрирани специализирани малки обекти за дестилиране след писмено уведомление до началника на компетентното митническо учреждение, подадено в 14-дневен срок преди извършване на дейността.

С промяна на ЗАДС се разширява и кръгът от освободените от акциз крайни потребители, като до 31.12.2015 година те се ограничаваха единствено до едноличните търговци и до юридическите лица, а след влизане в сила на законовите промени кръгът се разпростира до всички лица, имащи право да получават не само енергийни продукти, но и вече се включва и денатуриран по специален метод етилов алкохол, който се използва за освободени от акциз цели въз основа на получено удостоверение за освобождаване от акциз.

С цел нееднозначното тълкуване и прилагане на законодателството с промените в ЗАДС се създават и също така прецизират редица определения на понятията като: „Етери, произведени от биоетанол“; „Енергиен продукт за отопление“; „Правно и икономически независим специализиран малък обект за дестилиране“; „Енергия от възобновяеми източници“; „Мажоритарен съдружник или акционер“ и „Неуредени публични задължения“.

Така например промяната на понятието „Енергиен продукт за отопление“¹ е наложена от нееднозначното му тълкуване, което би могло да доведе до издаването на удостоверения за освободен от акциз краен потребител на лица, които използват енергийните продукти като гориво за отопление.

С промяната на чл. 22, ал. 2 от ЗАДС, считано от 01.01.2016 година, се регламентира директното освобождаване от облагане с акциз на денатурирания по специален метод етилов алкохол, който се влага в производството на крайни продукти, които не са за човешка консумация.

Увеличена е максималната вместимост в литри – от 3 на 5 за смазочните масла, предварително опаковани в потребителски опаковки по смисъла на Закона за защита на потребителите и за правилата за търговия, които са освободени от облагане с акциз.

Данъчно задължените лица следва да знаят, че освобождаването от акциз за денатурирания по специален метод етилов алкохол, който се влага в производството на крайни продукти, които не са за човешка консумация, както и за освобождаването от облагане с акциз на енергийните продукти по чл. 24, ал. 2, т. 1 - 5 от ЗАДС се прилага само за лице, на което е издадено удостоверение за освободен от акциз краен потребител, като такова удостоверение не се издава на

¹ Продукт, участващ в процес, свързан с отделянето на топлина, която се използва непосредствено или чрез преносна среда. Енергийният продукт за отопление включва всички случаи, когато енергийни продукти се изгарят и получената топлина се използва, с изключение:

- а) за цели, различни от тези по т. 10 и 33а;
- б) за цели, различни от моторно гориво или гориво за отопление.

лице, чиито собственици, управители, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери са или са били към момента на възникване на задълженията собственици, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери, членове на органи за управление или контрол на лица с неуредени публични задължения, събирани от митническите органи.

Считано от 01.01.2016 година са добавени други две нови основания, на базата на които началникът на митницата има право да прекрати действието на удостоверение на освободен от акциз краен потребител, а именно:

- ❖ когато лицето е представило неверни данни, които са послужили за издаване на удостоверението за освободен от акциз краен потребител; и
- ❖ когато лицето престане да отговаря на условията за освобождаване от облагане с акциз по чл. 22, ал. 2 или чл. 24, ал. 2, т. 1 - 5.

Според изменения чл. 24ж от ЗАДС при възстановяването на платения акциз за електрическа енергия се намалява срокът от тримесечен на двумесечен от постъпване на искането и необходимите документи, през който началникът на компетентната митница следва да се произнесе с мотивирано решение, с което уважава или отказва искането – изцяло или частично. В същото време е намален от 14-дневен на 7-дневен срокът за отстраняване на нередностите (в който спира да тече двумесечния срок) при констатиране на непълноти или нередности в подадените документи от страна на началника на компетентната митница.

Посредством изменението на чл. 27, ал. 4 от ЗАДС е решен един законодателен пропуск, който до сега не регламентираше краен срок, в който отказът за недължимо платения или подлежащ на възстановяване акциз може да се обжалва пред директора на Агенция „Митници“. Съгласно внесените промени, считано от 01.01.2016 година, такова обжалване може да стане в 14-дневен срок, като се запазва срокът от 45 дена от датата на получаването на жалбата, в който директорът на Агенция „Митници“ има задължението да се произнесе. Променен (съкратен) е срокът, в който акцизът следва да бъде възстановен, считано от влизане в сила на акта за възстановяване. Вместо в 14-дневен срок промененият ЗАДС въвежда съкратен 7-дневен срок.

По отношение на данъчната основа на стоките, които се облагат с акциз, следва да кажем, че считано от 01.01.2016 година такава се предвижда и за втечнения биогаз и биогаз в газообразно състояние, а именно горна топлотворна способност, измерена в гигаджаули по подобие на природния газ. Следва да се има предвид, че от 01.01.2016 година при използване на енергийни продукти за осъществяване на комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия данъчната основа за облагане с акциз за произведената топлинна енергия ще се определя върху 30 на сто от общото количество на използваните енергийни продукти за комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия.

С приемането на новия чл. 87а, ал. 1 от ЗАДС освободените от акциз крайни потребители, считано от 01.01.2016 година, ще подават рекапитулативна декларация за получените и използваните акцизни стоки в 14-дневен срок от изтичането на календарния месец по ред и начин, определени с правилника за прилагане на Закона, като същата ще може да се подава и по електронен път. С

новосъздадения чл. 28а от Закона се въвежда задължението на освободените от акциз крайни потребители да подават ежемесечен отчет за използваните енергийни продукти по ред, начин и във формат, определени в правилника за прилагане на Закона. Срокът за подаването на отчета съвпада с този за подаване на рекапитулативната декларация по чл. 87а, ал. 1.

По отношение на въпроса, който най-много интересува данъчно задължените лица и чийто ефект пряко засяга крайните потребители, а именно новите акцизни ставки, можем да кажем следното:

➤ *Акцизните ставки върху моторните горива, считано от 01.01.2016 година, се променят, както следва:*

- за газьол с кодове по КН от 2710 19 41 до 2710 19 49 – от 645 на 646 лева за 1 000 литри (т.е. увеличение с 1 лев);
- за керосин с кодове по КН 2710 19 21 и 2710 19 25 - от 645 на 646 лева за 1 000 литри (т.е. увеличение с 1 лев);
- за безоловен бензин, използван в транспорта, с кодове по КН 2710 11 31, 2710 11 41, 2710 11 45 и 2710 11 49, в който съдържанието на биоетанол с код по КН 2207 20 00 и съответстващ на изискванията на чл. 37, ал. 1 и 4 и чл. 51, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници е 4 или повече процента обемни – от 688 на 0 лева (т.е. за тази група акцизни стоки акцизът се отменя);
- за газьол, използван в транспорта, с кодове по КН от 2710 19 41 до 2710 19 49, в който съдържанието на биодизел с код по КН 3824 90 99 и съответстващ на изискванията на чл. 37, ал. 1 и 4 и чл. 51, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници е 4 или повече процента обемни – от 596 на 0 лева (т.е. за тази група акцизни стоки акцизът се отменя);
- за тежки корабни горива с кодове по КН от 2710 19 61 до 2710 19 69 – от 645 на 646 лева за 1000 килограм (т.е. увеличение с 1 лев);
- за биогаз с код по КН 2711 19 и 2711 29 – 0 лева за 1 гигаджаул (т.е. няма акцизно облагане на тази група акцизни стоки);
- акцизната ставка за енергийни продукти с кодове по КН от 2710 19, различни от тези по ал. 1, от 645 на 646 лева за 1 000 литра или 1 000 килограма в зависимост от определената данъчна основа.

➤ *Акцизните ставки върху енергийните продукти за отопление, считано от 01.01.2016 година, се променят, както следва:*

- за газьол с кодове по КН от 2710 19 41 до 2710 19 49 – от 50 на 646 лева за 1 000 литра (т.е. увеличение от 596 лева);
- за тежки горива с кодове по КН от 2710 19 61 до 2710 19 69, други тежки масла, различни от смазочните, включени в код по КН 2710 19 99 и за енергийни продукти с кодове по КН 2706, 2707 91, 2707 99 11,

2707 99 19, 2707 99 99, 2710 91 и 2710 99 – от 50 на 400 лева за 1 000 килограма (т.е. увеличение от 350 лева);

- за керосин с кодове по КН 2710 19 21 и 2710 19 25 – от 50 на 646 лева за 1 000 литра (т.е. увеличение от 596 лева);
- за биогаз с код по КН 2711 19 и 2711 29 – 0 лв. за 1 гигаджаул, т.е. няма акцизно облагане на тази група акцизни стоки);

Внимание! По силата на променения чл. 34, ал. 1 от ЗАДС за целите на прилагане на чл. 24, ал. 1, т. 1, ал. 2, т. 1 - 5 и чл. 26, ал. 2 газьол с кодове по КН от 2710 19 41 до 2710 19 49 и керосин с код по КН 2710 19 25 0 се маркират при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на Закона.

➤ *Акцизните ставки върху цигарите с влизане в сила на промените в Закона, считано от 01.01.2016 година, се променят, както следва:*

- на специфичния акциз – от 101 на 70 лева на 1 000 къса (т.е. намаление от 31 лева на 1 000 къса);
- на пропорционалния акциз:
 - а) от 25 на 38 на сто от продажната цена – от 1 януари 2016 година (т.е. увеличение от 13% от продажната цена);
 - б) от 27 на 40 на сто от продажната цена – от 1 януари 2017 година (т.е. увеличение от 13% от продажната цена);
 - в) от 28 на 42 на сто от продажната цена – от 1 януари 2018 година (т.е. увеличение от 14% от продажната цена).

Внимание! Размерът на акциза на цигарите не трябва да е по-малък от:

- 161 лева за 1000 къса от 1 януари 2016 година;
- 167 лева (преди 168 лева) за 1000 къса от 1 януари 2017 година; и
- 177 лева за 1000 къса от 1 януари 2018 година.

По реда на променения чл. 57а от ЗАДС на задължителна регистрация по този закон подлежат и лицата, които:

- продават собствена електрическа енергия, произведена от енергия от възобновяеми източници от централа с обща инсталирана мощност до 5 MW, на потребители за битови и/или стопански нужди;
- потребяват собствена електрическа енергия, произведена от енергия от възобновяеми източници за свои собствени нужди от централа с обща инсталирана мощност до 5 MW, с изключение на лицата, които потребяват собствена електрическа енергия за битови нужди;
- произвеждат и продават биогаз за стопански нужди, както и лицата, които произвеждат и потребяват биогаз за собствени нужди, с

изключение на лицата, които потребяват собствен биогаз за битови нужди;

- внасят или въвеждат на територията на страната, потребяват собствен или продават компресиран или втечен природен газ, както и лицата, които извършват дейности по втечняване на природен газ или регазификация на втечен природен газ.

Новост е и следното изискване на Закона. Когато смазочни масла с кодове по КН от 2710 19 71 до 2710 19 93 и други смазочни масла, включени в код по КН 2710 19 99, се получават като предварително опаковани продукти над 5 литра до 210 литра, лицата могат да подадат едно уведомление за общото количество на акцизните стоки, които ще бъдат изпратени от друга държава членка в рамките на календарния месец от един изпращач.

С промените в ЗАДС се регламентира и редът за обезпечаванията, предоставяни във връзка с непогасени публични задължения, при издаването на лицензи, разрешения и удостоверения.

С новата алинея 5 на чл. 110 се регламентира, че лице, получило удостоверение за освободен от акциз краен потребител, което не представи рекапитулативна декларация или не представи отчета по чл. 28а в установения срок, се наказва с имуществена санкция в размер от 500 до 2 500 лв. При повторно нарушение имуществената санкция е в размер от 1 000 до 5 000 лв. С промените в чл. 114, ал. 2 се урежда да не се налага административна санкция за лицата в случаите, когато митническите органи констатираат, че: средството за измерване и контрол не е пломбирано, липсват знаци или пломбите или знаците за удостоверяване на резултатите от метрологичен контрол върху средството за измерване и контрол са с нарушена цялост и/или с изтекъл срок на валидност, ако лицето предварително е подало уведомление за това по реда и начина, определени с наредбата по чл. 103а от ЗАДС. По реда на променения текст на чл. 114а от ЗАДС се увеличава двойно имуществената санкция при констатирано разтоварване на място, различно от посоченото в чл. 91б, като от минимум 2 000 лева имуществена санкция в двоен размер на дължимия акциз вече не може да бъде по-ниска от 4 000, а при повторно нарушение имуществената санкция в двойния размер на неначисления акциз не може да бъде по-малка от 6 000 лева, вместо 4 000 лева до 31.12.2015 година.

Чл. 92а от ЗАДС забранява влагането на акцизни стоки в данъчен склад от лице вложител, което към датата на влагане има неуредени публични задължения, събирани от митническите органи, и/или изискуеми публични задължения, събирани от Националната агенция за приходите. В този смисъл по реда на новите разпоредби на чл. 115а и чл. 115б от Закона се предвиждат следните санкции:

- Лице вложител, което наруши разпоредбата на чл. 92а, се наказва с глоба от 1 000 до 5 000 лева – за физическите лица, и с имуществена санкция в размер от 3 000 до 7 000 лева – за юридическите лица и едноличните търговци. При повторно нарушение глобата е в размер от 2 000 до 10 000 лева, а имуществената санкция е от 6 000 до 14 000 лева.

- Лице вложител, което не подаде информация по чл. 47а, ал. 1 за прехвърляне на собствеността върху акцизна стока, вложена в данъчен склад, което не представлява освобождаване за потребление, не я подаде в срок, не посочи или невярно посочи данните по чл. 47а, ал. 2, се наказва с глоба от 1 000 до 5 000 лева – за физическите лица, и с имуществена санкция в размер от 3 000 до 7 000 лева – за юридическите лица и едноличните търговци. При повторно нарушение глобата е в размер от 2 000 до 10 000 лева, а имуществената санкция е от 6 000 до 14 000 лева.

Параграф 76 от ПЗР на ЗАДС регламентира, че в срок до 29 февруари 2016 г. лицата, които подадат искане за издаване на удостоверение за освободен от акциз краен потребител на основание чл. 24а, ал. 4 във връзка с чл. 22, ал. 2, имат право да им бъде възстановен платеният акциз за етилов алкохол, който едновременно е специално денатуриран и вложен в производството на крайни продукти, които не са за човешка консумация, за закупените количества етилов алкохол от 1 януари 2016 г. до 31 март 2016 г. Възстановяването се извършва след реализацията на произведените стоки, в които е вложен специално денатуриран етилов алкохол, по подадени искания не по-късно от 31 декември 2016 г. при условията и по реда, определени до влизането в сила на този закон. Възстановяването на платен акциз за етилов алкохол, който едновременно е специално денатуриран и вложен в производството на крайни продукти, които не са за човешка консумация, за закупените количества етилов алкохол до 31 декември 2015 г. се извършва по подадени искания не по-късно от 31 декември 2016 г. при условията и по реда, определени до влизането в сила на промените в ЗАДС.

Закон за данък върху добавената стойност (ЗДДС)

С § 19 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, обнародван в ДВ, брой 95 от 08.12.2015 година се изменя § 9 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, обнародван в ДВ, брой 98 от 2013 година, с което се удължава срокът от 31 декември 2015 година на 31 декември 2018 година на действието на механизма за обрнатото данъчно начисляване на ДДС при доставки на зърнени храни и индустриални култури съгласно Част втора на приложение № 2 към Глава деветнадесета „а” от Закона за данък върху добавената стойност.

С § 20 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, обнародван в ДВ, брой 95 от 08.12.2015 година се правят и други промени в Закона за данък върху добавената стойност. По силата на новата т. 3 към чл. 6, ал. 4 от ЗДДС няма да се счита на приравнена на възмездна доставка на стока отделянето или предоставянето на стока за лично ползване или употреба на данъчно задълженото лице, на собственика, на неговите работници и служители или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице, **предизвикано от крайна нужда или непреодолима сила.**

По аналогичен начин няма да се счита за приравнена на възмездна доставка на услуга по реда на чл. 9, ал. 3 от ЗДДС предоставянето на услуга за лични нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на неговите работници и служители или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице, **предизвикано от крайна нужда или непреодолима сила.**

В ЗДДС се прави допълнение в разпоредбата, определяща мястото на изпълнение на доставка при условията на дистанционна продажба. Така, считано от 01.01.2016 година, за да се счита, че мястото на изпълнение на доставка на стоки при условията на дистанционна продажба по чл. 14 е на територията на държавата членка, където транспортът приключва, следва да бъде спазено и още едно (трето на брой) условие от закона, а именно стоките да се изпращат или транспортират от или за сметка на доставчика **от територията на страната.** В случай че стоката се изпраща от територията извън страната, няма да е налице дистанционна продажба с място на изпълнение територията, на която транспортът приключва.

В същото време е въведено и ново (трето на брой) изискване за определяне на територията на страната (България) като мястото на изпълнение на доставка на стоки при условията на дистанционна продажба, а именно изискването транспортът да приключва на територията на страната.

По отношение на датата на възникване на данъчното събитие в чл. 25, ал. 3 е добавена нова т. 7, според която при:

- предоставянето на услуга за личните нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице, при извършването на която се използва стока, при производството, вноса или придобиването на която е приспаднал изцяло или частично данъчен кредит (чл. 9, ал. 3, т. 1 от ЗДДС); и
- безвъзмездното предоставяне на услуга за лични нужди на данъчно задълженото физическо лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице (чл. 9, ал. 3, т. 2 от ЗДДС),

данъчното събитие възниква на последния ден от месеца, през който е предоставена съответната услугата по чл. 9, ал. 3, т. 1 и т. 2.

По силата на чл. 27, ал. 2 от ЗДДС данъчната основа на доставка на услуги по чл. 9, ал. 3, т. 1 и 2 е сумата на направените преки разходи, свързани с извършването ѝ. С допълнението на чл. 27, ал. 2 от Закона, влизащо в сила считано от 01.01.2016 година, се пояснява, че при определяне на сумата на направените преки разходи на използваните стоки, които са или биха били дълготрайни активи по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане, ако се използва в дейността на лицето, се взема предвид **разходът за изхабяването им като част от данъчната основа, върху която е приспаднал изцяло или частично данъчен кредит, изчислен за всеки данъчен период по линейния метод за период 5 години, считано от данъчния период, през който е упражнено правото на данъчния кредит включително за**

движими вещи, съответно за период от 20 години - за недвижимите вещи. Разходът за изхабяване при учредено вещно право върху стока се определя за периода, за който е учредено правото, но не повече от 5 или 20 години, определени в зависимост от вида на стоката (движима или недвижима вещь). Възприетият способ в Закона за определяне на изхабяването съответства на установеното от Съда на ЕС правило, според което срокът на изхабяване трябва да е съобразен със срока за извършване на корекции на приспаднат данъчен кредит.

Когато стоката се използва едновременно и за независимата икономическа дейност на лицето, за целите на формирането на данъчната основа на предоставената услуга ще се взема предвид само частта от данъчната основа на стоката, която отговаря на степента на използването на стоката за цели, различни от независимата икономическа дейност. В този смисъл е направена промяната в чл. 27, като е създадена нова ал. 6 според която, когато в разглежданата хипотеза имаме едновременно използване на стоки и/или услуги и за независима икономическа дейност за целите на определянето на преките разходи, данъчната основа се **разпределя пропорционално в зависимост от степента на използване на съответната стока и/или услуга** за лични нужди на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност.

Считано от 01.01.2016 година освободена доставка, свързана със здравеопазването, ще бъде и предоставянето на медицинска помощ от лице, упражняващо медицинска професия съгласно Закона за здравето.

По същия начин, считано от новата 2016 година, като освободена доставка, свързана с финансови услуги, ще бъде не само сделката по договаряне, но и услугата по изработка, свързана с валута, банкноти, монети, използвани като законно платежно средство, с изключение на банкноти и монети, които обикновено не се използват като законно платежно средство или са с нумизматична стойност.

Разширен е и кръгът на данъчно задължените лица, на които по принцип Законът възстановява данъка в 30-дневен срок от подаване на справка-декларация, а именно когато лицето осигурява достъп до железопътната инфраструктура и е усвоило средства по проекти, финансирани по Оперативна програма „Транспорт 2007 – 2013”, Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура 2014 – 2020”, Европейска програма „Механизъм Свързана Европа” и Трансевропейска транспортна мрежа ТЕН-Т, до приключването им.

При специалната регистрация за прилагане на режим в Съюза във връзка с предоставянето на електронни и далекосъобщителни услуги и услуги за радио- и телевизионно излъчване на данъчно задълженото лице вече ще се дава право да се декларират освен банкова сметка в евро, но и такава в лева под задължителното условие сметката да е в българска банка или клон на чуждестранна банка в страната. Също така, считано от 01.01.2016 година, при надвнесен данък от данъчно задължено лице, регистрирано за прилагане на режима извън Съюза по реда на чл. 154 от ЗДДС; за прилагане на режим в Съюза по реда на чл. 156 от ЗДДС; или регистрирано за прилагане на режима извън

Съюза в друга държава членка, ще се възстановява по банкова сметка, различна от сметка в българска банка или клон на чуждестранна банка в Република България, като всички банкови такси във връзка с възстановяването на данъка, както и с обмяната на валутата са за сметка на данъчно задълженото лице.

Новото данъчно законодателство предвижда нови и изменение на някои вече въведени административнонаказателни санкции. На първо място, са изменени текстовете за налагане на административни наказателни разпоредби при неначисляване на данък в предвидените в Закона срокове. За целта, от една страна, е допълнен текстът на чл. 180, ал. 1, съгласно който при извършване на повторно нарушение размерът на глобата или имуществената санкция е в двоен размер на неначисления данък, но не по-малко от 1 000 лв.

От друга страна, ал. 3 и 4 на чл. 180 са изцяло променени и предвиждат редуциран размер на налаганата глоба или имуществена санкция, ако лицето е начислило данъка:

- в срок до 6 месеца от края на месеца, в който данъкът е следвало да бъде начислен. В този случай размерът на глобата или имуществената санкция ще бъде в размер 5 на сто от данъка, но не по-малко от 200 лева, а при повторно нарушение – не по-малко от 400 лева.
- след изтичане на посочените по-горе 6 месеца, но не по-късно от 18 месеца от края на месеца, в който данъкът е следвало да бъде начислен. При това нарушение глобата, съответно имуществената санкция, считано от 01.01.2016 година, ще бъде в размер 10 на сто от данъка, но не по-малко от 400 лева, а при повторно нарушение – не по-малко от 800 лева.

Тъй като режимът на доставчик/получател – петролна база на действалия до 31.12.2015 година чл. 118, ал. 7 от Закона е отменен, от 01.01.2016 година е отменена и легалната дефиниция на понятието „Петролна база”, дадена в § 1, т. 68 от ДР на ЗДДС, като на данъчно задължените лица, отговарящи на изискванията на този режим, е даден 6-месечен срок (в срок до 30.06.2016 година) да приведат дейността си в съответствие с изискванията на чл. 118 от ЗДДС.

Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (ДОПК)

В първия петък на месец декември 2015 година – в ДВ, брой 94 бе обнародван Законът за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК). Една съществена част от промените в ДОПК, влизащи в сила от началото на 2016 година, са свързани с опазването и разкриването на данъчната и осигурителна информация, както и за автоматичния обмен на финансовата информация в областта на данъчното облагане.

По начало органите и служителите на НАП, включително и експертите и специалистите и всички други лица, на които е предоставена или им е станала известна в хода на тяхната работа данъчна и осигурителна информация, имат задължението да я пазят в тайна и да не я разгласяват. В същото време обаче тази предназначена за опазване информация в определени от ДОПК ситуации подлежи на предоставяне при извършването на обмен на информация с други

държави по силата на влезли в сила международни договори, по които Република България е страна, или при условия, специално регламентирани в ДОПК. В тази връзка, съгласно обнародваните промени, не се счита за нарушаване на ДОПК разширяването на кръга по предоставянето на данъчна и осигурителна информация, свързана с прилагането на схеми и мерки за подпомагане Общата политика в областта на рибарството на Европейския съюз.

С промяната на чл. 74 от ДОПК, считано от 01.01.2016 година, данни, представляващи данъчна и осигурителна информация, вече ще могат да се предоставят и по:

- писмено искане на генералния директор на Европейската служба за борба с измамите или определено от него лице – във връзка с провеждано административно разследване;
- писмено искане на митнически орган във връзка с осъществяване на правомощията му при условия и по ред, определени от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите;
- искане на министъра на финансите или друг определен в закон орган във връзка с правомощията им по чл. 31 от Гражданския процесуален кодекс и чл. 3 от Закона за международния търговски арбитраж.

Във връзка с процедурите за обмен на информация с други държави, считано от 01.01.2016 година, и във връзка с привеждане текстовете на кодекса в съответствие с препоръките на Директива 2014/107/ЕС на Съвета от 9 декември 2014 г. за изменение на Директива 2011/16/ЕС по отношение на задължителния автоматичен обмен на информация в областта на данъчното облагане в Глава шестнадесета е създаден нов раздел IIIa, имащ за цел да регламентира процедурите по автоматичния обмен на финансовата информация в областта на данъчното облагане.

За целта в ДОПК е определено, че автоматичният обмен на финансовата информация представлява системното предоставяне на информацията по чл. 142б, ал. 1 на участващата юрисдикция относно лицата, които са местни лица за данъчни цели на тази участваща юрисдикция, без отправено искане и на предварително определени интервали от време. Посредством новия чл. 142б в Кодекса изрично се определя обхватът на предоставяната посредством автоматичния обмен информация за всяка финансова сметка, която се поддържа от предоставяща информация финансова институция, с титуляр едно или повече лица, за които се предоставя информация, или с титуляр пасивно нефинансово образувание с едно или повече контролиращи лица, които са лица, за които се предоставя информация, при условие че е идентифицирана като такава съгласно процедурите за комплексна проверка, а именно:

- имена/наименование, адрес, участваща юрисдикция, на която е местно лице за данъчни цели, данъчен номер, дата и място на раждане (в случай на физическо лице) на всеки титуляр на сметка, който е лице, за което се предоставя информация;
- когато титуляр на сметка е образувание, което след прилагане на процедурите за комплексна проверка е идентифицирано като пасивно нефинансово образувание с едно или повече контролиращи лица, които

са лица, за които се предоставя информация – наименование, адрес, данъчен номер и участваща юрисдикция или друга юрисдикция, на която образуванието е местно лице за данъчни цели, както и имена, адрес, участваща юрисдикция, на която е местно лице за данъчни цели, данъчен номер, дата и място на раждане на всяко контролиращо лице, за което се предоставя информация;

- номер на сметката или функционален еквивалент – при липса на номер;
- наименование и идентификационен номер на предоставящата информация финансова институция;
- наличност или стойност по сметката, включително в случай на застрахователен договор с откупна стойност или анюитетен договор – откупната стойност или стойност при отказ към края на съответната календарна година или към датата, на която е закрыта сметката;
- в случай на попечителска сметка:
 - а) общия брутен размер на лихвите, общия брутен размер на дивидентите и общия брутен размер на други доходи, възникнали във връзка с активите, държани по сметката, платени или начислени по сметката (или във връзка със сметката) през календарната година, и
 - б) общия размер на брутните постъпления от продажба или изкупуване на финансови активи, платени или начислени по сметката през календарната година, по отношение на които предоставящата информация финансова институция е действала като попечител, посредник, пълномощник или по друг начин като агент на титуляря на сметката;
- в случай на депозитна сметка – общия брутен размер на лихвите, платени или начислени (заверени) по сметката през календарната година;
- в случай на сметка, която не е посочена в предходните две позиции – общата брутна сума, платена или начислена по сметката в полза на титуляря през календарната година, по отношение на която предоставящата информация финансова институция е задължена, включително сумарния размер на погасителните плащания в полза на титуляря на сметката през календарната година.

Внимание! Информацията, предмет на автоматичния обмен, се предоставя веднъж годишно по електронен път в срок до 30 юни на годината, следваща годината, за която се отнася, по ред и във формат, утвърдени от изпълнителния директор на НАП.

Посредством новите текстове на ДОПК се регламентират общите правила и процедури за:

- ✓ комплексна проверка;
- ✓ комплексна проверка на сметки на физически лица;

- ✓ комплексна проверка на сметки на образувания;
- ✓ специалните правила за комплексна проверка;
- ✓ събирането на информация и съответно за поверителността на информацията и защитата на личните данни; както и
- ✓ Правилата за ефективното прилагане.

За коректното прилагане на правилата и процедурите по автоматичния обмен на финансовата информация по смисъла на глава шестнадесета, раздел IIIa от ДОПК, в § 1a от ДР са дадени 60 на брой легални дефиниции на понятия, използвани в кодекса.

A SHORT COMMENT ON THE AMENDMENTS TO THE EXCISE DUTIES AND TAX WAREHOUSES ACT, THE VALUE ADDED TAX ACT, AND THE TAX AND SOCIAL SECURITY PROCEDURE CODE, EFFECTIVE FROM 1 JANUARY 2016

Hristo Dosev

Certified Public Accountant,

Registered Auditor

Managing Partner

“Dosevi – consultations and audit” LTD – Gabrovo.

<i>Key words:</i>	<i>Summary</i>
<p><i>New tax legislation</i></p> <p><i>Excise Duties and Tax Warehouses Act</i></p> <p><i>Value Added Tax Act</i></p> <p><i>Tax and Social Security Procedure Code</i></p>	<p><i>In December 2015, the long-awaited new Accountancy Act was promulgated. Naturally, the comments and discussions on it would take some time. Meanwhile however accounting practitioners should not neglect the amendments to tax laws, effective as of the beginning of the new 2016. This paper only focuses on two of the laws related to the new tax legislation, namely, the Excise Duties and Tax Warehouses Act and the Value Added Tax Act, as well as the amendments to the Tax and Social Security Procedure Code.</i></p>